

*Силенко Юлія Володимирівна
студентка 1 курсу магістратури
Спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки*

*Науковий керівник:
доктор педагогічних наук, професор
Дем'яненко Наталія Миколаївна*

«Принцип індивідуалізації в освітньому процесі вищої школи»

Враховуючи положення Болонської декларації, доцільно впроваджувати індивідуальне навчання студентів, за допомогою якого з'являється можливість вибору індивідуалізації мети, змісту і засобів навчання, індивідуальної траєкторії та темпу навчання, організації систематичного контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студента, а також здійснення оперативної корекції.

Проблемою індивідуалізації навчання досліджували І. Унт, А. Границька, В. Крутецький, В. Онищук, Т. Васильєва, В. Гашимова, Л. Ємалько та інші [3, с. 6].

Інтегральний підхід до поняття «індивідуальність» має на меті розкрити основну особливість індивідуального навчання. Індивідуальне навчання – це динамічна система, що функціонує за допомогою поєднання самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів з їх навчання під керівництвом викладача, а також індивідуалізованого навчання стосовно конкретного студента [1, с. 6-7]. Якщо індивідуальний підхід ми розглядаємо як принцип навчання, то індивідуалізація – це спосіб реалізації принципу у формах і методах [1, с. 13].

Під «індивідуалізацією навчання» розуміють «реалізацію принципу індивідуального підходу до навчання із врахуванням індивідуальних особливостей студентів; освітню технологію, що ґрунтується на принципі індивідуалізації» [1, с. 12]. Головною умовою індивідуалізації, як освітньої технології, є вирішення основних завдань: озброїти студентів системою спеціальних знань, умінь та навичок і сформувати готовність до самостійного виду діяльності.

Якщо аналізувати професійно-педагогічну діяльність, з точки зору індивідуалізації навчання, важливого значення набуває розгляд сутності «педагогічна технологія». Відтак, «педагогічна технологія – це цілісна система, яка має охоплювати всі сторони та етапи навчально-виховного процесу, а також передбачати комплексне врахування і цілеспрямований розвиток компонентів кожної з підструктур психологічної структури індивідуальності учня, що здійснюють значний вплив на якість оволодіння освітою» [2, с. 214]. Специфікою освітньої (педагогічної) технології «є конструювання і здійснення в її межах навчального процесу із точно заданими цілями, досягнення яких має піддаватися чіткому опису і визначенню» [2, с. 214]. Досягнення поставлених цілей відбувається за допомогою зворотного зв'язку і оперативної корекції, що пронизує весь процес навчання. Технологія індивідуалізованого навчання – це організація навчально-пізнавального процесу, де індивідуальний підхід та індивідуальна форма навчання є пріоритетними. Технологія має на меті проектування педагогічної діяльності, що ґрунтується на індивідуальних якостях студента [5, с. 32]. Технології індивідуалізації навчання є динамічними системами всіх ланок навчального процесу: цілі, зміст, методи і засоби.

Індивідуальний підхід як принцип навчання реалізується у всіх існуючих технологіях, тому індивідуалізацію навчання можна вважати проникаючою технологією, що являє собою особливу організацію навчального процесу. Але у реальному освітньому процесі індивідуалізація як особлива організація навчання має епізодичний характер.

Проектування педагогічної діяльності на основі індивідуальних якостей студентів можливе за допомогою реалізації технологій індивідуалізованого навчання,

наприклад, таких як: тьюторська технологія, проєктний метод, технологія продуктивної освіти, технологія індивідуального навчання І. Унт, адаптивна система навчання А.Границької, навчання на основі індивідуально орієнтованого навчального плану В.Шадрікова, технологія «портфоліо»[3, с. 6-9].

Як і будь-яка особлива організація навчання, індивідуалізація має свої особливості та переваги, разом із тим існують суттєві недоліки та проблеми, у вигляді відносного епізодичного характеру.

Отже, аналіз розвитку і стану проблеми індивідуалізації навчання свідчить про її актуальність, впровадження технологій індивідуалізації навчання в освітній процес вищої школи підвищує якість підготовки майбутнього фахівця, сприяє розвитку і формуванню особистісних якостей особистості.

Тому на наш погляд, доцільно вдосконалити існуючу підготовку майбутніх фахівців до професійної діяльності з використанням та практичною реалізацією технологій індивідуалізованого навчання у розроблені індивідуалізованих систем вивчення дисциплін педагогічного циклу у закладах вищої освіти.

Список використаної літератури:

1. Годованюк Т. Л. Індивідуальне навчання у вищій школі / Т.Л. Годованюк.–К.:НПУ імені Драгоманова, 2010.–160 с.
2. Єремєєва В.М. Індивідуалізація як перспективний спосіб створення технологічних систем професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя // Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 210-230.
3. Онишків З. М. Індивідуалізація навчального процесу як науково-педагогічна проблема /З. М. Онишків//Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка.-2002.-№ 9.-С. 6-9.
4. Пехота О.М. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За ред. О.М. Пехоти. - К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 255с.
5. П'ятакова Г.П. Сучасні педагогічні технології: навчально-методичний посібник для студентів та магістрантів вищої школи / Г.П. П'ятаков, Н.М. Заячківська. - Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. - 55 с. [Режим доступу: http://tourlib.net/books_others/pedtehnol1.htm].